

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ (КЛІНІЧНОЇ) ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

ступінь вищої освіти	БАКАЛАВР
галузь знань	08 ПРАВО
спеціальність	081 ПРАВО (081 LAW)
освітня програма	ПРАВО LAW

Робоча програма навчальної (клінічної) практичної підготовки для здобувачів вищої освіти 1-го курсу спеціальності 081 ПРАВО / 081 LAW, освітньо-професійної програми ПРАВО / LAW СО Бакалавр. 2022. 20 с.

Розробники:

Коваль І.Ф., д.ю.н., професор, декан юридичного факультету;
Амелічева Л.П., д.ю.н., доцент, професор кафедри цивільного права і процесу;
Письменна О.П., к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії, історії держави і права та філософії права;
Петренко Г.О., к.е.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права

Робоча програма затверджена на засіданні Вченої ради юридичного факультету
Протокол № 1 від 23.08.2022 р.

Голова Вченої ради

Ірина КОВАЛЬ

СХВАЛЕНО:

Гарант освітньої програми

Елла ПИСАРЄВА

Експерт з якості

Ольга ТУРЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Навчальна лабораторія з організації практичного навчання

Тетяна ГАВРИЛЕНКО

© Коваль І.Ф., Амелічева Л.П., Письменна О.П., Петренко Г.О., 2022 р.

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2022 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета, завдання та результати навчальної (клінічної) практичної підготовки	5
2. Зміст навчальної (клінічної) практичної підготовки	7
3. Методи контролю і критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти	12
4. Порядок підбиття підсумків навчальної (клінічної) практичної підготовки	15
5. Список рекомендованих джерел	19
Додатки	20

ВСТУП

Відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю *081 ПРАВО / 081 LAW* для здобувачів вищої освіти 1-го курсу освітньої програми «Право» проводиться навчальна (клінічна) практична підготовка.

Навчальна (клінічна) практична підготовка проводиться у терміни, встановлені графіком навчального процесу, і є складовою частиною навчально-виховного процесу, важливою формою підготовки висококваліфікованих фахівців. Здобувачі першого курсу у 2022-2023 навчальному році проходять навчальну (клінічну) практичну підготовку у другому семестрі 1 день на тиждень упродовж дванадцяти тижнів (3 кредити ЄКТС / 90 год.).

Загальне керівництво навчальною (клінічною) практичною підготовкою та її методичне забезпечення здійснює юридичний факультет.

Робоча програма навчальної (клінічної) практичної підготовки складена відповідно до освітньо-професійної програми *ПРАВО/LAW*, спеціальності *081 ПРАВО / 081 LAW*, СО Бакалавр; Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 8 квітня 1993 р. № 93; Правил внутрішнього трудового розпорядку, Положення про практичну підготовку, стажування та працевлаштування здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса, Методичних рекомендацій щодо навчально-методичного та документального супроводу практичної підготовки здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса; Положення про організацію освітньої діяльності в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса, Положення про реалізацію права на академічну мобільність в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса.

Обсяг, зміст і строки проведення навчальної (клінічної) практичної підготовки визначаються робочою програмою та робочим навчальним планом.

Навчальна (клінічна) практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базі Юридичної клініки Донецького національного університету імені Василя Стуса, забезпечена висококваліфікованим кадровим складом, яким здійснюється якісне керівництво здобувачами-практикантами, які надалі можуть надавати клієнтам безоплатну правову допомогу й проводити правопросвітню діяльність. Направлення здобувачів вищої освіти на навчальну (клінічну) практичну підготовку оформлюється наказом першого проректора. Здобувачі вищої освіти забезпечуються щоденниками та мають бути ознайомлені з робочою програмою з навчальної (клінічної) практичної підготовки.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Мета проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки:

- ознайомлення з особливостями професійної юридичної та правопросвітньої діяльності за різними напрямками;
- набуття первісних навичок практичної роботи юриста (роботи з клієнтами, документами, нормативно-правовими актами, пошуковими системами), необхідних для самостійного здійснення юридичної діяльності;
- набуття навичок для здійснення правопросвітньої діяльності для підвищення рівня правової культури.

Завдання навчальної (клінічної) практичної підготовки:

- набути знань про роль правників у суспільстві та цінності правничої професії;
- набути розуміння особливостей застосування етичних стандартів в діяльності правника;
- набути розуміння психологічних аспектів роботи з різними клієнтами, застосування практики інтерв'ювання, консультування;
- набути навичок формувати власні позиції щодо вирішення проблемних юридичних ситуацій;
- розвивати творчі здібності, уміння проводити правопросвітні заходи;
- навчитися планувати та організовувати робочий час, здатності працювати в групах, колективі;
- закріпити початкові вміння відповідно до виробничих функцій (організаційної, аналітичної, виконавчої) під час виконання командних проєктів.

Проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми *ПРАВО/LAW* за спеціальністю *081 ПРАВО/081 LAW*:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК-1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК-3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК-7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Результати навчання (РН)

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ (КЛІНІЧНОЇ) ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувачами вищої освіти тісно пов'язане із принципом наближення навчання до майбутньої професійної діяльності. У зв'язку з цим навчальна (клінічна) практична підготовка за своїм змістом повинна бути якомога більше наближеною до практичної юридичної діяльності, що досягається шляхом направлення здобувачів вищої освіти до Юридичної клініки, із закріпленням за ними керівників, які можуть сприяти у формуванні необхідних компетентностей за напрямками навчальної (клінічної) практичної підготовки, а саме – «кейсменеджмент» та «правосвіта».

Зміст навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувачів вищої освіти полягає у формуванні та закріпленні у здобувачів компетентностей, необхідних для подальшої юридичної діяльності, зокрема: отримання навичок спілкування з клієнтами, які потребують юридичної допомоги, можливість здійснювати юридичну оцінку фактів та подій, які відбуваються у сучасному житті; аналіз і застосування законодавства тощо.

Підготовка та проведення правосвітницьких заходів дозволить закріпити компетентності, необхідні для подальшої юридичної діяльності, а саме: вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних; демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права; пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів тощо.

Проходження практичної підготовки також має на меті забезпечення набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), а саме – навичок комунікації, управління своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, а також здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти та працювати в команді.

Організація навчальної (клінічної) практичної підготовки у 2022-2023 навчальному році

Курс	Вид практичної підготовки	Семестр	Кількість тижнів	Кількість кредитів	Форми контролю
1	Навчальна (клінічна) практична підготовка	2 семестр	12 тижнів (один день на тиждень)	3	Диф. залік

1. Здобувачі вищої освіти направляються для проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки до Юридичної клініки Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зі здобувачами проводиться інструктивна нарада, надається документація для проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки. Проводиться ознайомлення з Положенням про Юридичну клініку Донецького національного університету імені Василя Стуса, з правилами та режимом її роботи, ознайомлення з Робочою програмою навчальної (клінічної) практичної підготовки. Відбувається проходження інструктажу з правил техніки безпеки й охорони праці на базі навчальної (клінічної) практичної підготовки.

2. Навчальна (клінічна) практична підготовка здобувачів вищої освіти включає 2 змістовних модуля:

Змістовний модуль 1. Кейсменеджмент.

Опрацювання завдань, які надаються в аудиторії під час тренінгів з кейсменеджменту, активна участь в тематичних симуляціях (ділових іграх), збір та аналіз нормативно-правових актів та спеціальної літератури, необхідних для надання первинної безоплатної правової допомоги (підготовка запитів, письмових консультацій, тощо).

«Відео-практикум з питань кейсменеджменту» – підготовка симуляційної відеоконсультації клієнта здобувачем-практикантом за визначеною керівником бази практики фабулою.

Підготовка розділу «Кейсменеджмент» у звіті з навчальної (клінічної) практичної підготовки.

Змістовний модуль 2. Правопросвіта.

Опрацювання завдань, які надаються під час тренінгів за напрямом «Правопросвіта». Підготовка відповідно до тематичного напрямку правопросвітнього заняття (тренінгу, воркшопу, проекту, уроку тощо), підготовка матеріалів з навчального практикуму клінічної підготовки правопросвітнього напрямку, підготовка проекту «Правопросвітницький кейс-практикум».

Підготовка розділу «Правопросвіта» у звіті з навчальної (клінічної) практичної підготовки.

3. Функції та участь керівників навчальної (клінічної) практичної підготовки з супроводу проектів «Відео-практикум з кейсменеджменту» (змістовний модуль 1) та «Правопросвітницький кейс-практикум» (змістовний модуль 2):

- здійснення консультації при обранні теми навчальної (клінічної) практичної підготовки за відповідним модулем;
- надання допомоги при вивченні і аналізі відповідних джерел здобувачами;
- забезпечення контролю за правильністю загального спрямування роботи здобувача під час навчальної (клінічної) практичної підготовки;
- надання здобувачам індивідуальних консультацій щодо підготовки презентацій в рамках проекту «Відео-практикум з кейсменеджменту» та «Правопросвітницький кейс-практикум»;

- надання роз'яснень з питань, які виникають у здобувача щодо організації процесу роботи за проектами «Відео-практикум з кейсменеджменту» та «Правопросвітницький кейс-практикум»;

- організація та супровід виконання завдань практикуму під час проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки;

- консультування здобувачів щодо виконання завдання з навчальної (клінічної) практичної підготовки та оформлення відповідних документів;

- здійснення контролю за якістю і повнотою освоєння програми навчальної (клінічної) практичної підготовки, дотримання термінів виконання завдань з навчальної (клінічної) практичної підготовки, їх корегування;

- оцінка роботи здобувачів за результатами виконання завдань навчальної (клінічної) практичної підготовки на основі підготовлених документів (контроль за дотриманням дедлайнів).

4. Базою для проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки є навчально-практична лабораторія «Юридична клініка Донецького національного університету імені Василя Стуса».

Здобувачі вищої освіти прибувають на базу навчальної (клінічної) практичної підготовки, а також вибувають з неї в установлені терміни, які зазначені в щоденниках практичної підготовки відповідно до Наказу про направлення на навчальну (клінічну) практичну підготовку.

Здобувач вищої освіти перед початком навчальної (клінічної) практичної підготовки **повинен:**

- ознайомитись з наказом про направлення на навчальну (клінічну) практичну підготовку, з робочою програмою навчальної (клінічної) практичної підготовки;

- одержати у керівника навчальної (клінічної) практичної підготовки щоденник з практичної підготовки, з визначеним індивідуальним завданням за напрямками навчальної (клінічної) практичної підготовки.

5. Основні права та обов'язки здобувачів вищої освіти, керівників навчальної (клінічної) практичної підготовки від юридичного факультету та Юридичної клініки, інших осіб зазначені у *Наскрізній програмі практичної підготовки* для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» ОП Право СО «Бакалавр».

Під час проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувачі вищої освіти ведуть щоденник навчальної (клінічної) практичної підготовки, в який регулярно вносять відомості про хід виконання завдань практичної підготовки.

6. *Щоденник* – основний документ здобувача вищої освіти під час проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки. У ньому вказується назва бази навчальної (клінічної) практичної підготовки – навчально-практична лабораторія «Юридична клініка Донецького національного університету імені Василя Стуса», тема індивідуального завдання, яке має бути виконане під час

проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки, календарний графік проходження з відмітками про виконання. По закінченню навчальної (клінічної) практичної підготовки і за її результатами у щоденнику мають місце відгук та оцінка роботи здобувача вищої освіти керівника навчальної (клінічної) практичної підготовки від бази практичної підготовки та керівника практики від юридичного факультету.

У *відгуку* щодо оцінки роботи здобувача вищої освіти зазначаються:

- повнота та якість виконаних здобувачем вищої освіти завдань та програми навчальної (клінічної) практичної підготовки;
- вміння здобувача вищої освіти аналітично мислити, приймати рішення за поставленими завданнями;
- рівень теоретичних знань здобувача вищої освіти, продемонстрованих при виконанні практичних завдань;
- набуття навичок виконання певних професійних обов'язків;
- ставлення до роботи, дотримання правил та режиму роботи бази навчальної (клінічної) практичної підготовки, наявність порушень;
- оцінка за результатами навчальної (клінічної) практичної підготовки.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти під час навчальної (клінічної) практичної підготовки підписується керівниками від бази навчальної (клінічної) практичної підготовки.

Після закінчення навчальної (клінічної) практичної підготовки щоденник разом зі звітом мають бути подані комісії для захисту.

7. Результати проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувач вищої освіти оформляє у вигляді письмового *звіту* про навчальну (клінічну) практичну підготовку.

Звіт з навчальної (клінічної) практичної підготовки, повинен бути друкованим, а всі матеріали, прикладені до нього, підшиті й пронумеровані. Не підшивається, а додається до звіту заповнений щоденник.

Обсяг звіту про навчальну практичну клінічну підготовку, без обліку додатків, повинен складати не менше 5 сторінок тексту з одинарним інтервалом кегля 14.

У *звіті про навчальну (клінічну) практичну підготовку* висвітлюються наступні питання:

- загальні відомості про проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки, порядок і строки проходження даного виду підготовки;
- виконання здобувачем вищої освіти програми навчальної (клінічної) практичної підготовки;
- зміст основних робіт навчальної (клінічної) практичної підготовки і висновки за ними;
- результати виконання індивідуального завдання за змістовним модулем 1 «*Кейсменеджмент*» та змістовним модулем 2 «*Правопросвіта*»;
- висновки;
- додатки.

Обов'язковими складовими частинами звіту про навчальну (клінічну) практичну підготовку є:

- *титульна сторінка* (із вказівкою факультету, даних про здобувача вищої освіти, керівника навчальної (клінічної) практичної підготовки, інших відомостей), підшивається до звіту як його перший аркуш (*Додаток А*);
- *зміст звіту*, в якому вказуються розділи звіту і відповідні сторінки;
- *вступ* із короткою характеристикою бази навчальної (клінічної) практичної підготовки;
- *основна частина звіту за розділами відповідно до змісту звіту*, в якій зазначаються основні результати роботи:
  - що конкретно виконано, вивчено, узагальнено, створено;
  - обов'язково надається інформація щодо формувань компетентностей в залежності від завдань практичної підготовки;
  - труднощі, з якими довелося стикатися, під час проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки і чинники, що їх зумовили;
  - перелік та опис підготовлених самостійно або опрацьованих документів (запитів, письмових консультацій тощо);
  - виконана самостійна робота здобувача за *змістовним модулем 1 «Кейсменеджмент» та змістовним модулем 2 «Правопросвіта»*;
  - *висновки* містять основні результати навчальної (клінічної) практичної підготовки, конкретні пропозиції і рекомендації з удосконалення організації навчальної (клінічної) практичної підготовки;
  - *перелік посилань*;
  - *додатки*, що включають документи, які підтверджують виконання завдань навчальної (клінічної) практичної підготовки, що виконувалися на базі Юридичної клініки, а також ілюстровані матеріали (проекти документів, фотознімки, посилання на симулятивні відео-консультації клієнтів, посилання на сторінку Юридичної клініки ДонНУ імені Василя Стуса, на якій висвітлюються питання проходження здобувачами навчальної (клінічної) практичної підготовки тощо).

Оформлені щоденник та звіт про навчальну (клінічну) практичну підготовку здаються здобувачем вищої освіти на перевірку керівнику навчальної (клінічної) практичної підготовки. Одночасно керівник навчальної (клінічної) практичної підготовки інформує здобувача про день захисту як завершального етапу практичної підготовки.

Формальною підставою для допуску здобувачів-практикантів до захисту є оформлений звіт (підписаний керівниками, в друкованому та електронному вигляді), заповнений щоденник з навчальної (клінічної) практичної підготовки та відгуки, що підписані керівниками від бази навчальної (клінічної) практичної підготовки та від юридичного факультету.

Захист звіту проходить перед комісією, що складається не менше ніж з 3 осіб з обов'язковою участю викладача – керівника навчальної (клінічної) практичної підготовки від юридичного факультету, за участю керівників від бази навчальної (клінічної) практичної підготовки за напрямками «кейсменеджмент» і «правопросвіта».

Процедура *захисту* навчальної (клінічної) практичної підготовки включає наступні основні елементи.

1. Оголошення керівником навчальної (клінічної) практичної підготовки відгуку і оцінки роботи здобувача вищої освіти (розділ 3 щоденника).
2. Повідомлення здобувача вищої освіти про підсумки і результати оцінювання проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки.
3. Питання до здобувача вищої освіти від керівника навчальної (клінічної) практичної підготовки та від членів комісії і присутніх здобувачів.
4. Обговорення й оголошення комісією остаточної оцінки результатів проходження здобувачами навчальної (клінічної) практичної підготовки.

3. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поточний контроль				Підсумок
Модуль 1 «Кейсменеджмент» (55 балів)		Модуль 2 «Правопросвіта» (45 балів)		
Організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії	«Відео-практикум з кейсменеджменту»	Організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії	«Правопросвітницький кейс-практикум»	
30	25	20	25	100

3.1. МОДУЛЬ 1 «КЕЙСМЕНЕДЖМЕНТ»

Організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії складається з проходження тренінгів за напрямом «кейсменеджмент» за наступною тематикою:

1. Правнича клінічна освіта.
2. Правове регулювання та організація роботи правничої клініки.
3. Таймменеджмент в юридичній роботі.
4. Інтерв'ювання клієнта в юридичній клініці.
5. Консультування клієнтів як метод надання правової допомоги.
6. Правниче письмо та аналіз справ в правничій клініці.
7. Представництво клієнтів в органах публічної влади. Альтернативні способи вирішення спорів.
8. Найбільш поширені категорії справ клієнтів правничої клініки.

По закінченню тренінгів здобувачі-практиканти проходять підсумкове онлайн-опитування для самоперевірки за допомогою платформи moodle.

Індивідуальне завдання.

«Відео-практикум з кейсменеджменту» передбачає, що, базуючись на стандартах Асоціації юридичних клінік України з консультування клієнтів, за наданою керівником бази практики фабулою за напрямом «кейсменеджмент»,

здобувачі-практиканти готують симуляційну відеоконсультацію клієнта тривалістю до 10 хвилин для «Відео-практикуму з питань кейсменеджменту».

Форми контролю і критерії оцінювання знань

Знання здобувача-практиканта оцінюються за наступними показниками:

- організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії;
- «Відео-практикум з кейсменеджменту».

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач-практикант за заліковий модуль 1, складає **55 балів**, з яких,

- організаційно-навчальна робота в аудиторії – **30 балів**;
- «Відео-практикум з кейсменеджменту» – **25 балів**.

1) Оцінювання аудиторної роботи на тренінгах

1-й модуль	Критерії оцінювання
3 бали	виставляється здобувачу-практиканту, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу (за темою тренінгу).
2 бали	виставляється здобувачу-практиканту, який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми за темою практичного заняття, який проте припустився неточностей у відповіді, зокрема, допустив неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхнєве знання питання з карти тренінгу. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.
1 бал	виставляється здобувачу-практиканту, у якого виявлено істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу за темою тренінгу, що виражається у незнанні основних понять та положень за питаннями карти тренінгу, у невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами чинного законодавства, юридичної практики.

2) «Відео-практикум з кейсменеджменту» – підготовка симуляційної відеоконсультації клієнта здобувачем-практикантом за всіма стандартами Асоціації юридичних клінік України за визначеною керівником бази практики фабулою для відео-практикуму з питань кейсменеджменту.

20-25 балів виставляється здобувачу, який створив за всіма стандартами Асоціації юридичних клінік України симуляційну відеоконсультацію клієнта.

16-19 балів виставляється здобувачу, який створив симуляційну відеоконсультацію клієнта за основними стандартами Асоціації юридичних клінік України.

11-15 балів виставляється здобувачу, який створив симуляційну відеоконсультацію клієнта, дотримуючись не менше половини стандартів Асоціації юридичних клінік України.

6-10 балів виставляється здобувачу, який створив симуляційну відеоконсультацію клієнта, дотримуючись менше половини стандартів Асоціації юридичних клінік України.

1-5 балів виставляється здобувачу, який створив симуляційну відеоконсультацію клієнта, не дотримуючись стандартів Асоціації юридичних клінік України, а на свій розсуд.

3.2. МОДУЛЬ 2 «ПРАВОПРОСВІТА»

Організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії складається з проходження тренінгів за напрямом «правопросвіта» за наступною тематикою:

- 1) тренінг «Інтерактивна правопросвіта Street Law: теорія і практика (методи та форми правопросвітницьких заходів)»;
- 2) тренінг «Інтерактивні методики викладання у правопросвітній діяльності»;
- 3) тренінг «Практичне право: на попередження насильства в сім'ї»;
- 4) тренінг «Практичне право: на попередження ксенофобії»;
- 5) тренінг «Я і поліція», «Як не стати жертвою злочину», «Поняття дискримінації. Визначення наявності дискримінації», «Протидія булінгу».

Індивідуальне завдання.

«Правопросвітницький кейс-практикум» передбачає, що, базуючись на стандартах Асоціації юридичних клінік України за напрямом «правопросвіта», здобувачі-практиканти мають підготувати та захистити індивідуальний або груповий проєкт тематичного правопросвітнього заняття (тренінгу, воркшопу, проєкту, уроку тощо), підготувати розділ звіту з навчальної (клінічної) практичної підготовки за темами:

- 1) Право на життя, здоров'я і безпеку людини у світлі протидії мобінгу, булінгу, харасменту (у навчальному процесі, на робочому місці тощо).
- 2) Забезпечення соціально-економічних прав людини в умовах війни за міжнародним гуманітарним правом.
- 3) Правові засади академічної доброчесності та корпоративної етики в закладах освіти України.
- 4) Фінансова грамотність населення (сімейний бюджет, способи стати фінансово вільним).
- 5) Протидія насильству в сім'ї (щодо дітей, жінок, людей похилого віку, осіб з інвалідністю).

Виконання індивідуального завдання здійснюється здобувачами в терміни, визначені графіком навчального процесу під час проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки за модулем 2 «правопросвіта».

Форми контролю і критерії оцінювання знань

Знання здобувача-практиканта оцінюються за наступними показниками:

- організаційно-навчальна робота здобувача-практиканта в аудиторії;

- підготовка та захист Правопросвітницького кейс-практикуму.
Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за змістовний модуль 2, складає **45 балів**, з яких,
- організаційно-навчальна робота в аудиторії – **20 балів**,
- підготовка та захист «Правопросвітницького кейс-практикуму» – **25 балів**.

2) Оцінювання аудиторної роботи на тренінгах

2-й модуль	Критерії оцінювання
2,5 бали	виставляється здобувачу, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу (за темою тренінгу).
1 бал	виставляється здобувачу, який показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми за темою практичного заняття, який проте припустився неточностей у відповіді, зокрема, допустив неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання питання з карти тренінгу. Ця оцінка виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

2) За індивідуальне завдання здобувач-практикант може отримати **максимально – 25 балів**: з яких **15 балів** – захист «Правопросвітницького кейс-практикуму» (**5 балів** назва заняття, мета, кількість учасників, вікова категорія короткий конспект; **5 балів** - презентація з графікою, малюнками, відео; **5 балів** - інтерактивні інструменти: опитування, ігри, квести, дебати, обговорення); **10 балів** – апробація «Правопросвітницького кейс-практикуму» (участь в конференціях форумах).

4. ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ (КЛІНІЧНОЇ) ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Після закінчення терміну проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувачі вищої освіти мають підготувати звіт, що містить відомості про повне виконання завдань, зазначених у календарному графіку.

Формою звітності здобувача вищої освіти з практичної підготовки є подання звіту (погодженого керівником практики) та щоденника, погодженого керівником від бази навчальної (клінічної) практичної підготовки та від юридичного факультету.

На захист навчальної (клінічної) практичної підготовки подається звіт, щоденник та інші супровідні документи. Вищезазначені документи подаються у друкованому виді.

Захист звіту проходить перед комісією, що складається не менше ніж з 3 осіб з обов'язковою участю викладача – керівника навчальної (клінічної)

практичної підготовки від юридичного факультету, за участю керівників від бази навчальної (клінічної) практичної підготовки за модулями «кейсменеджмент» і «правосвіта», а також інших викладачів.

Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти на факультеті у встановлені терміни після закінчення навчальної (клінічної) практичної підготовки.

Оцінювання результатів навчальної (клінічної) практичної підготовки відбувається відповідно до програмних результатів навчання, визначених освітньою програмою 081 Право.

Оцінювання результатів навчальної (клінічної) практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою. Основними критеріями, за якими оцінюються результати навчальної (клінічної) практичної підготовки здобувача вищої освіти є:

- відсоток виконання здобувачем вищої освіти вимог програми навчальної (клінічної) практичної підготовки;
- відповідність змісту звіту вимогам програми навчальної (клінічної) практичної підготовки та його повнота;
- перебування на базі навчальної (клінічної) практичної підготовки, дотримання правил та режиму роботи Юридичної клініки та дотримання умов техніки безпеки й охорони праці;
- відповідність оформлення звіту встановленим вимогам та дотримання календарного плану;
- особистий вклад здобувача щодо підготовки проекту «Відео-практикуму з питань кейсменеджменту»;
- особистий вклад здобувача щодо підготовки та захисту групового проекту «Правосвітницький кейс-практикум».

За підсумками захисту, комісією виставляється диференційований залік, що вноситься у відомість обліку успішності та в індивідуальний навчальний план здобувача, за підписом голови комісії.

Підсумки навчальної (клінічної) практичної підготовки обговорюються на засіданнях кафедр, вченої ради юридичного факультету.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
0-59	FX	незадовільно

Оцінка А (90-100) – «**відмінно**» виставляється, якщо здобувач-практикант повністю виконав вимоги програми навчальної (клінічної) практичної підготовки; кожен день за встановленим графіком знаходився на базі навчальної (клінічної) практичної підготовки; проводив якісну аналітичну роботу; зібрав необхідний практичний матеріал, індивідуальне завдання виконане повністю. Звіт з навчальної (клінічної) практичної підготовки виконаний на високому рівні, його зміст відповідає вимогам отриманих завдань, містить самостійно розроблені висновки, оформлений згідно вимогам та представлений вчасно. Здобувач-практикант зробив якісну симуляційну відеоконсультацію клієнта, прийняв активну і продуктивну участь під час підготовки групового проєкту академічної групи правопросвітнього напрямку. У процесі захисту здобувач-практикант кваліфіковано відповідав на поставлені запитання.

Оцінка В (82-89) – «**добре**» виставляється, якщо здобувач-практикант виконав вимоги програми навчальної (клінічної) практичної підготовки; кожен день знаходився на базі практичної підготовки; здійснював необхідні робочі процедури, збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, індивідуальне завдання виконане повністю, але у тексті звіту є недоліки в оформленні та стилі. Здобувач-практикант зробив симуляційну відеоконсультацію клієнта, прийняв активну і продуктивну участь під час підготовки групового проєкту академічної групи правопросвітнього напрямку. При захисті звіту здобувач-практикант недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

Оцінка С (75-81) – «**добре**» виставляється, якщо здобувач-практикант виконав вимоги програми навчальної (клінічної) практичної підготовки; кожен день знаходився на базі навчальної (клінічної) практичної підготовки; здійснював необхідні робочі процедури, збирав та аналізував необхідний практичний матеріал, але або індивідуальне завдання виконано не більш ніж на 80%, або у тексті звіту, додатках до звіту є недоліки в оформленні, стилі, несуттєві юридичні помилки. Здобувач-практикант зробив симуляційну відеоконсультацію клієнта, прийняв продуктивну участь під час підготовки групового проєкту академічної групи правопросвітнього напрямку. При захисті звіту здобувач-практикант недостатньо обґрунтовано відповідав на запитання, однак в цілому виявив знання предмету практичного навчання.

Оцінка D (67-74) – «**задовільно**» виставляється, якщо здобувач-практикант частково виконав лише основні вимоги програми навчальної (клінічної) практичної підготовки; знаходився на базі навчальної (клінічної) практичної підготовки, виконував завдання та збирав необхідні практичні матеріали, але допустив помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер. Здобувач-практикант зробив симуляційну відеоконсультацію клієнта, взяв активну, але не достатньо продуктивну участь під час підготовки групового проєкту академічної групи правопросвітнього напрямку. При захисті здобувач-практикант невпевнено відповідав на запитання, що вимагали додаткових уточнень.

Оцінка Е (60-66) – «**задовільно**» виставляється, якщо здобувач-практикант частково виконав лише основні вимоги програми навчальної

(клінічної) практичної підготовки; мав значні порушення графіку проходження навчальної (клінічної) практичної підготовки, виконав частково завдання навчальної (клінічної) практичної підготовки, не підготував необхідні практичні матеріали у повному обсязі, та допустив суттєві помилки при оформленні цих матеріалів. Звіт носить конспективний характер. Здобувач-практикант зробив симуляційну відеоконсультацію клієнта, взяв незначну участь під час підготовки групового проекту академічної групи правопросвітнього напрямку. При захисті здобувач вищої освіти не відповідав на запитання, що вимагали додаткових уточнень.

Оцінка FX (0-59) – «незадовільно» виставляється, якщо здобувач-практикант не виконав вимоги програми навчальної (клінічної) практичної підготовки. Представлені документи запозичені чи підготовлені не самостійно. Має місце суттєве порушення календарного плану. Здобувач-практикант не зробив симуляційну відеоконсультацію клієнта, не взяв участь під час підготовки групового проекту академічної групи правопросвітнього напрямку. При захисті здобувач-практикант не може дати задовільних відповідей на поставлені запитання.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
3. Порядок укладення договору про стажування студентів закладів вищої освіти та учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на підприємствах, в установах та організаціях: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2013 р. *Офіційний вісник України*. 2013. № 5. Ст. 163.
4. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. URL:
5. Положення про практичну підготовку, стажування та працевлаштування здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса, затвержене Вченою радою університету від 29.03.2022 р.
6. Методичні рекомендації щодо навчально-методичного та документального супроводу практичної підготовки здобувачів вищої освіти Донецького національного університету імені Василя Стуса, затвержені Вченою радою університету 29.03.2022 р.

Інформаційні ресурси

Сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>
Сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
Сайт Верховного Суду України <http://www.scourt.gov.ua>
Українсько-європейський консультаційний центр з питань законодавства <http://www.ueplac.kiev.ua>
Інститут порівняльного права <http://www.comparativelaw.kiev.ua>
Офіційний сайт Президента України <http://www.president.gov.ua/>
Національна бібліотека ім. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗВІТ

З НАВЧАЛЬНОЇ (КЛІНІЧНОЇ) ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Здобувача вищої освіти 1 курсу гр. А
спеціальності 081 «Право»
СО «Бакалавр»
Іванова Івана Івановича

Керівники від Юридичної клініки:
Амелічева Л.П.
професор кафедри цивільного права і
процесу, д.ю.н., доцент;
Письменна О.П.
доцент кафедри теорії, історії держави і
права та філософії права,
к.ю.н., доцент

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Шкала ECTS _____

Члени комісії:

_____
_____
_____